

Poklad.

Historický obraz od
Aloise Jiráka.

Nebylo také možná vypátrati, kde a jak si opatřil doktor kovář. Bába polubovačka vypovídala, že slyšela v noci kovář, ale že si toho vůbec nevšimla, poněvadž myslila, že jedou k nemocnému. Nevěděla tedy, kterou stranou se dala. Ani Kamenický ani Renata toho mnoho s sebou nevezli, jen to nejnutnější. Především dala starou knihu a staré listy po strýci svém, neboť knihu pánovi z Těnie, z večera k doktorovi tajně donést. O tom však nikdo nevěděl, jakož tušení neměli, že znamenitě služby přehajícím prokázal Frantína, bratr Libal, jenž opatřil mezi "bratři" posly pro psaní do Kotrova nejbližším bratřím lože jeho a maje od něho peníze, selhal také nutný povoz. Zatím mladý Horák pracoval nástroji, které mu doktor tajně zanesl. Čekal jen na Libala, který přijel s vozem pro doktora, pak ku vězení se doplnil a odtud "bratřím" z okénka pomohl. Po té k vozu spěšili, přijali od doktora také knihy Bartodějského, a kvapil pak na jeho samotě, kdež Frantína je v házi dala. Horák přestojiv se tu neomeškal se u své nevěsty, ale vyřídil jí, co mu doktor nadílal, zkrátka se s ní rozehnal a přelhal do tmy. Frantína neplakala. Bylo jí volno, že ženich unikal vězení a trestu. Vědělať, že s ním se za krátko shledá. Když byl Libal pomohl jí knihy ukrýti, odešel také on ještě té noci. A tak když druhého dne přišli ze zámku na samotu opět hledat, zastali Frantína samotnou, a nenašli žádné stopy, ni nejméně záznaky.

Renata s věrnou Zanketou vyžily oce nejvážněji tajně ze zámku, pak dále uliči, až stannuly na konci městečka, jak ujednáno. A již přichřel kovář. Renata vstoupila jako stín do něho -- vsťupil jí se rozvřela vroucí náruč, jež jí přivlnula k věrnému, horoucímu srdci. Ujížděli teplou letní nocí kol lesnaté hory, nad níž ku tmavému nebi třely černé rozvaliny potštejské. Renatě bylo jako ve snu, jako u vidění.

"Těch požehnaných rozvalin! Byl tam poklad, a já jsem ho našel!" ozvalo se vedle ní měkkým, tlachým hlasem, v němž ozývalo se tolik lásky a blaha. A jako znamená hlučící opřela hlavu o prsa milovaného muže, jenž skloniv se k ní políbil vroucně její bílé, čisté čelo.

Minulo několik dní. Emigranta nedostali, a Bartodějský navrátil se na svou samotou k deři. Stařec se těšil, že nastávající zeť jeho šťastně mlkl, ale hučelo ho těžce, že skrývá "modlivého dolu" je vyprazdnená, a drahý, památný kalich ztracen. Nyní bylo jim čekatí na zprávu o Václavovi. Byloť ujednáno, že se za něj do Žitavy odeberou. Ovšem jen Frantína tam zůstane, starý nezměnil svého úmyslu.

Hně bylo u Celerův. Radost jejich měla slaboucné kořinky. Co se v zámku stalo, bylo pro ně ranou! Již před tím valně se přepočítali, zvláště chlubivý Tomášek, nebo již se nemohl vynášeti, že uklázel hraběti cestu k pokladu. Nezůstal tajemství, že hrabě nic nenašel. Ničíméně Tomášek hářel si nemalou zásluhu a přitvářel se vavřínkou, aby mu skrze abbéa službu u myslivectví opatřil. Předříkával byl by sám rád -- upomněl tedy Steyda. Ten však, že hrabě je pořád mrzut a nepřístupen. Odkládá a se vymlouval, až když Vavřínek Tomáškem doháněn, opět a opět žádal, rozmrzen jal se cestíku u lesního vyšlapávati. Leán, uslyšev jméno Tomášekovo, dal se do smíchu a myslil, že abbé žertuje. "To bychom udeřili kozla za hradským!" zvolal.

Abbé odvážil se konečně na hra běte. Hrabě v mysli své neklidou odvracel se ode všeho s nechtím a odkázal abbé na lesní úřad. -- "Tím byla vše zle vyřízena a sny a tužby Tomáškovy se rozplynuly mlhou. U Celerů bylo boží dopuštění. Celerka spustila nejprve na

hraběte, na abbéa, dala se konečně do Vavřínka a Tomáš jí ve všem vydatně pomáhala. Mrzení bylo dlouhé, ale na konci přece rozhodla chytrost vдавek a tak povolila za nějaký týden prosádnou Vavřínkovým. Tomáš ovšem se tomu opíral, ale autorita a tožba po starém muži zvítězily.

Tu dobou došel na zámek Renatin list hraběnec adresovaný. Když jej rozevřela, vypadla z něho nějaká listina; bylo to svědectví farního úřadu jedno vesnice na hranicích českých, dle kterého v tamním chrámu Páně byli od dáni: slečna Renata z Těnie s Václavem Kamenickým, doktorem lékařství. Hraběnka zalomila rukama:

"O nešťastné, zbloudilé dítě! -- Tvá matka v hrabě se okrátil!"

Abbé Steydel stál u okna svého pokoje, hleděl ven. Najednou sebou trhl, zrudl a odstoupil od okna. Už jedou! už jedou v houfu, aby se ukázali! -- Jak jim hřeby narostly! Oh, toho zákonodárcí, těch nesmyslností! Běla státní, kam to spěje?! Oh, těch frajmanů, to jejich dílo!

Ale lidé, kteří v houfu bělí se na zámek, nechtěli se; tvář jejich jasny a veselost srdce náhledla jim ze zrakův. V čele jejich kráčel starý Bartodějský.

Byl krásný podzimní večer. Sluníčko svítilo jasné do pausko kanceláře, kdež nemalé nastalo pohnutí, když v chodbě ozvalo se tolik kroky a Mandelík pak ohlásil houf sedlákův. Pustili je a Bartodějský mluvě oznámil, že přicházejí k vší víře a tomu vzácnému patentu císaře Josefa, kterýž byl všude ohlášen. Byl to onen slavný toleranční patent o de dne 13. října t. r. (1781) kterým císař "přesvědčen jsa jednak, že všecké obmezování svobody svědomí je velmi škodlivé, jednak že pravá, křesťanská tolerance státu i církvi je prospěšná," ustanovuje, aby přívrženec augurské a helvetského vyznání, pak nesjednoceným řekům povoleno bylo soukromé provozování podle náboženství jejich, bez rozdílu, zdali když před tím bylo obyčejno, anebo zavedeno, čili ne."

A pan kancelářský Muškát zapísal každého, jak ku kterému náboženství se přihlašoval. Ti všichni tajně zachovali víru otcův svých a teprve dnes více než po věku plněm všelikého protivnictví a utrpení mohli se volně, bez se strachu k ní přiznati. -- Muškát psal u všech "helvet," jen když došlo na Bartodějského, hlásil tento: "Já Šimon Bartodějský přistupuju k víře starých bratrů českých."

A veselé vraceli se ze zámku. Veselí a plesání rozléto se těchto dní po všech zemích, zvláště však po veškerém království českém, jež nad jiné vytrpělo a krvácelo pro svobodu vyznání. Všude zaznívalo žehnná velikomyšlnému císaři; plesal lid, že zbaven jest všech protivností a pronásledování pro své přesvědčení, plesal učen, pokrok milovní, vidouce, že toleranční patent jest úžinec blahodárné osvěty, jež zazářila z Francie Evropon, a tou osvětou že nastává nová doba, volnější a blažnější!

Jen abbéovi bylo hořko -- a tůněl ještě horší věci! -- Na večer toho dne zasel si starý Bartodějský do "modlivého dolu." Stával nejprve pod duby, pak zasel až do samé rozvaliny. Byla nyní jak náleží pustá. Hrabě dal sklep zasypati a zdí nad ním pobohiti, tak že s této strany nebylo možná vstoupiti do podzemí. Toho si Bartodějský ani nezdál ani nepotřeboval. Přišel sem jen pro památku, již zavěštil minulým krutým časem a svým otcem. Usedl na rozvaliny podle stromy a seděl tu dlouho zamýšlen.

Již soumrak uložil se na tlachý dol. Teprve když měsíc vyšel nad černé lesy, odcházal z rozvaliny starý Bartodějský, poslední "český bratr."

XXIV.

Nastalo jaro. Z mrakův močinských vstávali dva nájevy. Lesem na hranicích českých seval se ranitý snív. Bylo stýsletí hlas mužský a ženský. Toť, hic, vyjel na výšku povoz tažený státním konem. Na voze více lidí, děti, ženy, a na vrchu mladý muž se státním světlým ženou. Václav Horák a Frantína a se svou matkou. Zaznívá kout, ukládal na hraně muž kámen, a pravil:

"Teď jsem vkročil na českou půdu a dá Pán Bůh, že ji nikdy více neopustíme!" Frantína zářily radostí oči a zbožně poklekla vdele svého muže, aby požehnovali Bohu. Stařičká matka zaplakala. Když pro víru utrhla z domova, což se tu nasouhla, což na tomto místě, vystupuje z druhé země, se naplakala! Tenkrát nemyslí, že ji kdy opět uvidí, a hlá, teď vrazi se navzdý, a ahojí kosti své v rodné zemi. --

Již v prosinci minulého roku, brzo po tom, kdy vydán byl toleranční patent vyhlášen nový patent císaře Josefa, kterým dovoleno všem, kteří se pro víru do ciziny utekli, aby volně do vlasti se navrátili, a zároveň promínuly jim všechny tresty, které na nepovolené ze země vystěhovávání byly ustanoveny. -- Toho nyní mladý Horák užívaje, vracel se s manželkou a matkou do Čech, míře na panství Potštejské, na samotu Bartodějského. Již ho nebudou v Žitavě třeba, nebo evangelické knihy bude i v českých les tisknouti, a doba jejich pronásledování minulá.

V Potštejně bylo zase klidno a ticho. Události minulého roku jako by zapomenuty. Jen zasmušilý hrabě čítil trpkost, kdykoliv se rozpomenul. Na hrad více nechtěl, vehod do podzemí zpusil a cesta do choděb stala se nebezpečnou, až pak česem nemožno. Renatě přelázek nečinil. Vydal jí dědictví její, jež měl v opatrování. Vskak více jí neviděl.

Abbé už nezážil žádných radostí -- patent chodil za patentem, pak i emigranti, kterého střhal, mladý Horák, usadil se volně jemu na blízku. Toho dne, kdy přijeli na samotu, měl Bartodějský dvojnásobnou radost: z rodiny a také z kalicha, který mu hrabě sám od sebe dal. Potkal věra starce náhodou, poznal jej a vzpomněl si na jeho úpěnlivé prosby v rozle. Stařec byl pořád ještě jako hříb, až k podzimu počal chátrati. Čitě dobře, že nastává jeho hodina, zasel si jasně odpoledne do "modlivého dolu." Vrátil se s večerem. Byl tam naposledy. Za týden tíše a spokojeně skončil. -- Uviděl zásvit nových časův. Když ho pochovali, hledala Frantína darmo bratrský kalich, a nenašla ho. Vskak potom si vzpomněla, že otec jdu posledně do dolu, měl v ruce bílý uzlíček -- Byli přesvědčeni, že posvátinou nádobou staré Jednoty někým zakopal. Kam, o všem nedověděli se a také nehledali, etice vřeli a jednání otcovo. Z jara pak prodali stavení a odstěhovali se dlele do Čech do dvorce doktora Kamenického, jenž tam spokojeně žil s Renatou. Toho se již abbé nedočkal. -- Zesnul po vánocích, novot nepřekav.

Jakub Votava, kantor, zůstával vdovecem napolád a velebil Boha, že se mu Celerky nedostalo. Přál si nyní bývalému sokovi svému z toho srdce. U Celerů, vlastně u Vavřínků, bylo hádát: jako mračkův. -- Nie, všeho všudy, nedělalo dobrotu. Celerka pískala Vavřínkově, pastorek Tomáš každou chvíli jem u matce se opřel -- snem; bývalo tam smutné divadlo na podívanou a na poslechnutí -- hoží dopuštění.

V neděli po kázání odebral se pater Rokyta proházkou na hrad Potštejský, jak rád činval. Stannv v tichých rozvalinách, hleděl do kraje jasné ozářeného. Pak vyňal list, který věra obdržel se na novo čisti. Přítel Kamenický mu zase po čase psal a zval jej k sobě jménem svým i Renatiným. Llél své stěti rodinné, psal nadšen o Renatě, jejíž spanilou duši teprve nyní jak nálež poznal. -- Všecko lid v našem okolí ji miluje a zbožňuje -- však také je mu dohoditelkou

"učitelkou." Dálo psal, že často vzpomínal na rozvaliny starého hradu. "Pamatujete-li se, jak již mluví tu své vlastenské svědění odhali? Tenkrát mně bylo s podivnou, nyní však, domýšlám se, nejsem méně horlivý toho. Co mhu se jsem na probuzení národnosti. Vím, že ja knihám osvíceným nebratři ji proti tolerančnímu patentu. Toť první uvolnění lidu a bohdá, že ještě více se mu uvolní. S tím vzkřís se a omladí, no jazyk má i naše národnost. -- Nevím, drahý příteli, samí, znám mnoho mužů čitě našinců, kteří tak smýšlejí a také tak doufají jako my. Vidíme zásvit nové doby a v ní začleho také papíry našemu národu! Věřím v konečné jeho ohrození.

"Caritas extrinsecus hostes! V lásce, sudičovství jest svornost, tu poladit sly k dalšímu boji! --"

Kaplan Rokyta stojí v rozvalinách hradu, památku bývalé moci a slávy, pozvedl nyní oči svých a snívá hleděl na jarní, svěží krajinu. Byl pohut. Oči mu zářily, prsa se mu blahou modří pozvedla a se rty splynuly mu vroucí, důvěrné:

"Dá Bůh!"

KONEC.
D'Annunzio zabere
prý také Dalmacii

Rím, 25. září. -- Gabriele D'Annunzio, italský básník, který v čele svých vojenských oddílů se zúčastnil Rjeje, teprve svůj zápas zahájil. Nohlí svoji kampaň zakončil, doufá se zmocnití také pobřeží Dalmacie s přístavý Zadar, Sibenkem a Spletom a s vyhraněným přítomnou italskou vládu, dle prohlášení čelných zdejích nacionalistů. "Celá italská armáda je pro D'Annunzia," prohlásil jeden z nich. "a básník nepochybně má v úmyslu obsadit celou Dalmacii. Italské loďstvo sotva bude proti němu bojovati, i kdyby chozil se obsadit ostrovy, jež leží při pobřeží, poněvadž D'Annunzio je také oblíben mezi námořníky." D'Annunzio zřejmě jest také dobře politicky orientován, poněvadž očekává, že vláda Nitlho padne, načež D'Annunzio polnisi se vyvolati v italském lidu takové nadšení, jaké vyvolal mezi stoupenci svými ve Rjeje, a dosadit do vládních úřadů velký počet bývalých vojáků. Jak mnoho vojska má D'Annunzio k dispozici, nemůže býti přesně zjištěno. -- Odhaduje se ale, že má k ruce asi 10,000 mužů. Popularita D'Annunziava v Itáli zřejmě vzrůstá.

Ministr Tittoni vzdal se úřadu

Rím, 24. září. -- Tomasso Tittoni, italský zahraniční ministr, vzdal se svého úřadu následkem události ve Rjeje, dle oznámení časopisu Giornale D'Italia. Premier Nitl na žádost krále Viktora Emanuela svolal schůzi do královského paláce na čtvrtek, v které předsedové senátu a poslancecké sněmovny, vůdci politických stran, členové kabinetu a náčelníci armády a loďstva budou uvažovati o situaci ve Rjeje s králem. Giornale D'Italia sděluje, že silný oddíl těžkého dělostřelctva dal se k dispozici Gabriele D'Annunzia. Dle sdělení časopisu Tempo, rjecká armáda časajala také jihoslovanské předemstí Susak. Čtyři setiny italské pěchoty, střelci kapí při Rjeje, přešli na stranu kapitána D'Annunzia v neděli. Odhaduje se, že kapitán D'Annunzio má nyní ve svých službách 8,000 vojáků.

Emma Destiniová přijela do Ameriky

New York, N. Y., 25. září. -- Emma Destiniová, česká koncertní a operní pěvkyně, přijela sem z Havry ve Francii po parolodi La Lorraine, když byla strávila tři a půl roku téměř jako vězňice na svém zámku v Čechách. -- Jakkoliv neprohlásila, že nebude nikdy zpívati v německých operách, vyslovila slečna Destiniová naději, že nikdy nebude nucena zpívati v německém jazyku. Mezi 969 cestujícími této lodi nalézala se Evžen Ysaye, belgieky houslista, jeho manželka a čtyři děti, a 300 amerických českoslovanských vojínů, vracejících se do svých domovů v Americe.

Není káva -- jako káva!

Chcete-li si opravdu pochutnat, pošlete si pro naši 42c kávu, velmi lahodnou specialitu. Lepší druhy za 45 centů a 48 centů libra, což jest cena za tyto druhy kávy velmi nízká. Jinde platíte za tuto kávu o 10 až 15 centů více za libru.

Mák -- kmin -- ruský čaj -- koření celé i mleté stále na skladě.

Pro pohodlí našich zákazníků po středním západě, aby získali lacnější a bližší dopravu, přestěhovali jsme se z Chicaga do Crete. Objednávky laskavě zasílejte na

**WESTERN JAVA COFFEE MILLS
CRETE, NEBRASKA. J. VAVŘINA, majitel.**
Píšte si o ceník a vzorky!

Tímto oznamují všem čteným starým i novým přítelům, že vlastním

HOTEL "PRAHA,"

kteř jest úplně znovu vypracov. vlastním zařízením, včetně doprochu a kafe krajanů, usílavši do Omahy, nalezenou nyní řádnou obsluhu a pohodlí to nejlepší. Chutná jídla, a právě české kuchyně vždy vše uspokojí. O příjezd místních i centových krajanů aktivě žebák

JOSEF PIVONKA

Rob 13. a William ul. OMAHA, NEBRASKA

KERENSKÝ SOUDÍ, ŽE RUSKU JE POTŘEBA POTRAVIN

Potraviny jediné mohou poraziti bolševiky, prohlašuje.

Londýn, 25. září. -- Alexandr Kerenský, který v jedné době považován byl za madři Ruska a kterýž žije nyní v ústrani v Tunbridge Wells, londýnském předměstí, prohlašuje, že jediné široké masy ruského lidu jsou s to odstraniti bolševism. Odporněje odstranění blokády, odvolání vojenské podpory Kolčakovým a Denikinovým protirevolucním armádám a důvěru v ruský lid, že sám zmocni bolševism.

"Záchrana Ruska musí přijíti ještě jednou zevnitř," pravil Kerenský. "To, co jsme učinili v březnu roku 1917, můžeme opakovati proti bolševismu, bude-li blokáda odstraněna a umožněno, aby všichni lidé měli dostatek potravin. Dokud ale nebude dostatek potravin, bolševici budou se udržovati v sedle, poněvadž mohou svoje odporce potrestati vyhladověním. Tím jejich vláda se zesiluje. --"

"Zmocní se úplné kontroly nad nedostatečnými zásobami potravin, bolševici shledají, že blokáda spojená je největší oporou jejich moci, neboť mohou na ni sváděti všechna zla. Spojenecká podpora protibolševických vojenských sborů také podporuje bolševiky, poněvadž lid nemá žádné důvěry v bílé gardy, jež považuje za reakcionáře.

"Blokáda Ruska, zprátené národnosti, je porušením všech právních listostí. Ženy a děti hladoví. Rusko může se osvoboditi od tyranie bolševický stejným způsobem jako se osvobodilo od tyranie carské, bez pomoci cizí moci a bez jakéhokoliv vojenského mašin. Ale lidé nemohou bojovati, jsou-li stále hladoví, zvláště když jejich odporci jsou tak dobře vyživováni jako bolševici.

"Poskytněte lidu potravu a oni si brzy uvědomí, že bolševiky byl ukatován. Pozná pak hned zla bolševického politického a hospodářského systému. Rusové ale nikdy nepřijmou Kolčaka a Denikina, poněvadž se obávají, že chtějí obnoviti Rusko starými reakčními metodami. Nenávidí bolševiky, ale této jejich nenávisti nemůže býti zužitkováno, ježto se obávají, že podpora protirevoluce znamenala by nahrazení rudého teroru bílým terorem.

"Kolčakovy porážky, ukazující, že jeho armády nejsou s to podporovati se z vlastních zdrojů, dokazují, že reakcionáři nebudou s to poraziti bolševiky. Kolčakova vojska by dnes neexistovala, kdyby nebylo podpory anglické a francouzské vlády. Kdyby tato pomoc byla odvolána, tyto vojeby by změnili svoje taktiky a tak již skali si důvěru a podporu lidu."

DALŠÍ DŮKAZY O VÁLEČNÉ VÍKÉ RAKOUSKA

Hrabě Berchtold usiloval o prohlášení války Srbsku.

Viedeň, 25. září. -- Z arshivů bývalé rakousko-uherské vlády právě byl uveřejněn zápis o schůzi ministerské rady dne 7. července, 1914, v které bylo rozhodnuto o zahájení války proti Srbsku. Dle tohoto zápisu se dá souditi, že ministři rakousko-uherska, zvláště hrabě Leopold von Berchtold, ministr zahraničních záležitostí, bylo zodpovědno za vypuknutí války.

Zápis naznačuje, že hrabě Berchtold žádal o okamžité nečlenění se ku zbrani proti Srbsku, prohlásiv, že Itálii a Rumunsku "může se dostati náhrady později za to, že nebyly vzaty v poradu." Hrabě Štěpán Tisza, uherský premier, stavěl se proti válce, žádaje, aby byla dříve zahájena diplomatická akce a přve aby ultimatum přijatelné povahy bylo posláno.

Hrabě Berchtold na to odpověděl: "Nyní je vhodný okamžik, protože Německo je připraveno k pomoci." Hrabě Tisza znovu varoval před nebezpečím všeobecné evropské války v důsledku těchto kroků, načež hrabě Berchtold odpověděl: "Příležitost je tak příznivá, že tato akce je nutností."

Posléze byla přijata resoluce, aby tak dalekosáhlé požadavky byly učiněny Srbsku, aby nemohlo být přijmouti a tak otevřena cesta pro hranné zakročení. Dokument končí poznámkou zezmlého císaře Františka Josefa, sdělující, že vzal na vědomí obsah protokolu a podlepsal jej svou vlastní rukou.

Zádná roztržka mezi Belgií a Holandskem

Paříž, 25. září. -- Členové holandské delegace zdejší popřeli pravdivost pověsti, že mezi Holandskem a Belgií došlo k roztržce. Jónaever Reeke Van Swinderen, náčelník zdejších zástupců Holandska, prohlásil k zpravada ji amerického tisku: "Naopak, čitil jsem, že se blížíme k dorozumění v otázce, jež je projednávána." Pověsti o roztržce mezi Belgií a Holandskem vyšly z Berlína.

Užívala je po čtyřicet roku. Pi. Mary France z Eads, Colo., píše: "Myslím, že Dra. Petra Hoboko jest výtečný lék jak pro děti, tak pro dospělé. Užívala jsem je v mé rodině po čtyřicet roků a dosud dělá službu." Nevíme o žádných jiných případech, jež se stala tak oblibenou jako rodinný lék, než tento prostý bylinný prostředek. Není k dostání v lékárnách; zvlátní jednatel je dodávající. Píšte na Dr. Peter Fahrney & Sons Co., 2501 Washington Blvd., Chicago, Ill. -- Advertisement